

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА»

Факультет філології, психології та педагогіки
Кафедра психології та педагогіки

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної та
навчальної роботи

А.М. Мартиненко

«30» серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ПОЛІТИЧНА ПСИХОЛОГІЯ»

(назва навчальної дисципліни)

підготовки магістра

(назва ступеня вищої освіти)

спеціальності 053 «Психологія»

(код і назва спеціальності)

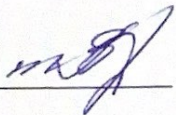
Полтава
2024 рік

Handwritten signature

Робоча програма з навчальної дисципліни «Політична психологія» для студентів спеціальності 053 «Психологія» другого (магістерського) рівня вищої освіти. Складена відповідно до освітньої програми «Практична психологія», 2024 року.

Розробник: Тесленко М.М. доцент кафедри психології та педагогіки, кандидат педагогічних наук

Погоджено

Гарант освітньої програми Вікторія ШЕВЧУК

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри психології та педагогіки

Протокол від «27» серпня 2024 року № 1

Т.в.о. завідувача кафедри психології та педагогіки Вікторія ШЕВЧУК

«__» _____ 2024 року

Схвалено навчально-методичною комісією факультету філології, психології та педагогіки

Протокол від «__» _____ 2024 року № __

Голова навчально-методичної комісії Віктор ЧЕРНИШОВ

«__» _____ 2024 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		Форма навчання денна
Кількість кредитів ЄКТС – 6	Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»	<i>Вибіркова</i>
Загальна кількість годин – 180		
Модулів – 1	Спеціальність: 053 «Психологія»	Рік підготовки:
Змістових модулів – 2		1-й
		Семестр
	2-й	
		Лекції
Індивідуальне завдання – не передбачено	Ступінь вищої освіти <u>магістр</u>	20 год.
		Практичні, семінарські
		36 год
		Лабораторні
		6 год
		Самостійна робота
		118 год.
		Індивідуальна робота:
-		
	Вид контролю:	
	екзамен	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 62/118

2. Мета навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни: формування та розвиток у студентів системного психологічного мислення та комплексу спеціальних знань у галузі політичної психології: загального уявлення про предмет політичної психології, напрямки та галузі, методи тощо; явища взаємовпливу політичних та психологічних процесів, співвідношення свідомого і неусвідомлюваного в політичній поведінці соціальних груп та особистості; закономірності сприймання політичної влади та формування політичного іміджу.

Протягом опанування курсу студенти повинні набути таких **компетентностей**:

- Здатність генерувати нові ідеї (креативність)
- Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
- Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультативну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік).
- Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.
- Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Попередньо опановані дисципліни: «Організація наукових досліджень та академічна доброчесність», «Технології психологічних тренінгів», «Практикум з консультування та психотерапії», «Психологія сім'ї», Актуальні проблеми практичної психології, «Психологічна служба», «Психометрика».

4. Очікувані результати навчання з дисципліни

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен оволодіти такими вміннями й навичками:

- Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій
- Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.
- Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.
- Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.
- Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності
- Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом вивчення навчальної дисципліни.

Мінімальний поріг рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати в мінімальну позитивну оцінку числової (рейтингової) шкали.

Сума балів	Значення ЄКТС	Оцінка	Критерій оцінювання	Рівень компетентності
90 – 100	А	Відмінно	Здобувач демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає робочій програмі дисципліни, правильно й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях. Власні пропозиції Здобувача в оцінках і вирішенні практичних задач підвищує його вміння використовувати знання, які він отримав при вивченні інших дисциплін.	Високий , що повністю забезпечує вимоги до знань, умінь і навичок, що викладені в робочій програмі дисципліни.
82 – 89	В	Добре	Здобувач демонструє гарні знання, добре володіє матеріалом, що відповідає робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач, але допускає окремі неточності. Вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною.	Достатній , що забезпечує Здобувачу самостійне вирішення основних практичних задач.
74 - 81	С	Добре	Здобувач загалом добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, що відповідають робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та використовує для рішення характерних/типових практичних завдань на професійному рівні. Додаткові питання про можливість використання теоретичних положень для практичного використання викликають ускладнення.	Достатній , конкретний рівень, за вивченим матеріалом робочої програми дисципліни.
64 - 73	Д	Задовільно	Здобувач засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постанову стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. Розуміє основні положення, що є визначальними в курсі, може вирішувати подібні завдання тим, що розглядалися з викладачем, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати за допомогою викладача.	Середній , що забезпечує достатньо надійний рівень відтворення основних положень дисципліни.
60 – 63	Е	Достатньо	Здобувач засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постанову стандартних практичних	Середній , що є мінімально допустимим у всіх складових

			завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. володіє основними положеннями на рівні, який визначається як мінімально допустимий. Правила вирішення практичних завдань з використання м основних теоретичних положень пояснюються з труднощами. Виконання практичних завдань значно формалізовано: є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння роботи та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.	навчальної дисципліни.
35 - 59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання екзамену/ заліку	Здобувач може відтворити окремі фрагменти з курсу. Незважаючи на те, що програму навчальної дисципліни Здобувач виконав, працював він пасивно, його відповіді під час практичних і лабораторних робіт в більшості є невірними, необґрунтованими. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у здобувача відсутні.	Низький , не забезпечує практичної реалізації задач, що формуються при вивченні дисципліни.
0 – 34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач повністю не виконав вимог робочої програми навчальної дисципліни. Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними. Здобувач не допущений до здачі екзамену/заліку.	Незадовільний , Здобувач не підготовлений до самостійного вирішення задач, які окреслює мета та завдання дисципліни.

6. Засоби діагностики результатів навчання

Під час вивчення дисципліни «Психологія організацій» використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

стандартизовані письмові тести для здійснення поточного/проміжного контролю успішності засвоєння студентами навчального матеріалу (здійснюється під час проведення практичних занять).

презентації результатів виконаних завдань;

модульна контрольна робота у вигляді стандартизованого письмового тестування (проводиться на останньому практичному занятті) для здійснення підсумкового контролю успішності засвоєння студентами навчального матеріалу.

екзамен.

7. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПОЛІТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ.

Тема №1. Предмет і завдання політичної психології.

Політична психологія як наука. Об'єкт та предмет політичної психології. Основні категорії аналізу політичної психології. Основні підходи до розуміння феномену політики. Роль і місце політичної психології в системі психологічного знання. Політична психологія в історичному аспекті. Цілі і завдання сучасної політичної психології. Перспективи політичної психології.

Практичне заняття № 1

Тема № 2. Основні поняття та категорії політичної психології.

Політична свідомість. Взаємозв'язок психологічного та політичного в соціальній сфері. Політика крізь призму психології. Проблема психологічної інтерпретації політико-ідеологічних феноменів. Основні методи дослідження політичної психології.

Практичне заняття № 2

Тема № 3. Політична культура. Психологічне визначення політичної культури. Основні елементи політичної культури. Типи політичної культури. Соціально-психологічне розуміння громадянської свідомості та самосвідомості особистості. Механізми та методи формування сучасної політичної культури суспільства.

Практичне заняття № 3-4

Тема №4. Політична психологія особистості.

Особистість та політика. Політична соціалізація. Політична позиція громадянина. Політична свідомість та політична поведінка як основні категорії політичної психології. Проблема політичної поведінки в психології. Поєднання психологічного та ідеологічного аспектів в політичній сфері. Проблема свідомого й несвідомого в політиці та ідеології.

Практичне заняття № 5-6

Тема №5. Психологічні характеристики політичної діяльності.

Психологія політичної діяльності. Структура політичної діяльності. Стиль політичної діяльності. Основні психологічні аспекти і категорії політичного впливу. Соціально-психологічні механізми та методи політико-ідеологічного впливу. Основні методи політичного впливу. Соціально-психологічні аспекти міжгрупових взаємин в суспільстві. Упередження та дискримінація. Етнічні та релігійні конфронтації в сучасному суспільстві. Моделі міжгрупової взаємодії в суспільстві.

Практичні заняття № 7-8

Тема № 6. Психологія малих груп у політиці. Група як суб'єкт у політиці. Типи та типології малих груп. Чинники впливу політичної діяльності на особистість. Мотивація участі в політичному процесі у складі малих груп. Формування політичних поглядів особистості. Політико-правові чинники. Соціально-психологічні проблеми політичного вибору. Проблеми політичного та електорального вибору громадян. Соціально-психологічні механізми та засоби впливу на електоральну поведінку.

Практичні заняття № 9-10

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ ПОЛІТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ.

Тема № 7. Імідж політичного лідера. Проблема лідерства в сучасній соціальній та політичній психології. Психологічні теорії політичного лідерства. Основні типи політичних лідерів. Особистісні детермінанти прийняття політичних рішень. Феномен іміджу в політичній психології. Імідж та образ. Складові іміджу як складного соціально-психологічного феномену. Психологічні фактори формування та корекції політичного іміджу. Психологія політичного іміджмейкінгу.

Практичні заняття № 11-12

Лабораторні заняття № 1

Тема № 8. Методи психологічного втручання у політику.

Поєднання психологічного та ідеологічного аспектів в політичній сфері. Політична свідомість на шляху від тоталітаризму до демократії. Проблема політичної поведінки в психології. Проблема свідомого й несвідомого в політиці та ідеології. Масова політична свідомість як соціально-психологічний феномен. Колективне несвідоме в політиці.

Практичні заняття № 13-14

Тема № 9. Психологія управління натовпом.

Психологічні методи впливу на аудиторію. Основні психологічні аспекти категорії політичного впливу. Соціально-психологічні механізми та методи політико-ідеологічного впливу. Основні методи політичного впливу. Поведінка натовпу. Психологічні закономірності використання психотехнологій у виборному процесі. Види психотехнологій. Політичний маркетинг. Електоральна інженерія. Етичні проблеми залучення психотехнологій.

Практичні заняття № 15-16

Лабораторні заняття № 2**Тема №10. Лідерство та вождізм.**

Категорії «лідер» та «вождь». Ієрархія політичних лідерів. Психологічні 6 типи лідерів. Лідер малої групи. Лідер громадської організації. Політичний лідер. Психологічний феномен лідера. Типи політичних режимів. Феномен вождізму.

Практичні заняття № 17-18**Лабораторні заняття № 3****8. Структура навчальної дисципліни**

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль № 1. Теоретичні основи політичної психології						
Тема 1. Предмет і завдання політичної психології	18	2	2	-	-	14
Тема 2. Основні поняття та категорії політичної психології	18	2	2	-	-	14
Тема 3. Політична культура	18	2	4	-	-	12
Тема 4. Політична психологія особистості	18	2	4	-	-	12
Тема 5. Психологічні характеристики політичної діяльності	18	2	4	-	-	12
Тема 6. Психологія малих груп у політиці	18	2	4	-		12
Разом за змістовим модулем 1	108	12	20			76
Тема 7. Імідж політичного лідера	18	2	4	2		10
Тема 8. Методи психологічного втручання у політику	18	2	4			12
Тема 9: Психологія управління натовпом	18	2	4	2		10
Тема 10: Лідерство та вождізм	18	2	4	2		10
Разом за змістовим модулем 2	72	8	16	6	-	42
Усього годин	180	20	36	6	-	118

9. Перелік питань семінарських занять

№ заняття	Назва питань	Кількість годин
	Семінарські заняття не передбачені.	

10. . Перелік питань практичних занять

№ заняття	Назва питань	Кількість годин
1	Предмет і завдання політичної психології. Політична психологія як наука. Об'єкт та предмет політичної психології. Основні категорії аналізу політичної психології.	2
2	Основні поняття та категорії політичної психології. Політична свідомість. Взаємозв'язок психологічного та політичного в соціальній сфері. Політика крізь призму психології.	2

3,4	Політична культура. Психологічне визначення політичної культури. Основні елементи політичної культури. Типи політичної культури.	4
5,6	Політична психологія особистості. Особистість та політика. Політична соціалізація. Політична позиція громадянина.	4
7,8	Психологічні характеристики політичної діяльності. Психологія політичної діяльності. Структура політичної діяльності. Стиль політичної діяльності.	4
9,10	Психологія малих груп у політиці. Група як суб'єкт у політиці. Типи та типології малих груп. Чинники впливу політичної діяльності на особистість.	4
11,12	Імідж політичного лідера. Проблема лідерства в сучасній соціальній та політичній психології. Психологічні теорії політичного лідерства. Основні типи політичних лідерів.	4
13,14	Методи психологічного втручання у політику. Поєднання психологічного та ідеологічного аспектів в політичній сфері. Політична свідомість на шляху від тоталітаризму до демократії. Проблема політичної поведінки в психології.	4
15,16	Психологія управління натовпом. Психологічні методи впливу на аудиторію. Основні психологічні аспекти категорії політичного впливу. Соціально-психологічні механізми та методи політико-ідеологічного впливу.	4
17,18	Лідерство та вождізм. Категорії «лідер» та «вождь». Ієрархія політичних лідерів. Психологічні 6 типи лідерів.	4
	Усього	36

11. . Перелік питань лабораторних робіт

№ заняття	Назва питань	Кількість годин
1	Контент-аналіз іміджу сучасних політичних лідерів	2
2	Дослідження натовпу	2
3	Діагностика лідерських здібностей	2
	Усього	6

12. Самостійна робота

Метою самостійної роботи студента є: навчитися користуватися бібліотечними фондами і каталогами, працювати з історичними та літературними джерелами, складати конспекти, аналізувати матеріал, порівнювати різні наукові концепції та робити висновки.

Види самостійної роботи студента:

- опрацювання лекційного матеріалу;
- підготовка до практичних та лабораторних занять;
- опрацювання тем курсу, які виносяться на самостійне вивчення, за списками літератури, рекомендованими в робочій навчальній програмі дисципліни;
- підготовка до виконання модульної контрольної роботи (тестування);

- відвідування консультацій (згідно графіку консультацій кафедри);
- підготовка до складання екзамену за запитаннями.

**Питання
для самостійного вивчення студентами**

№ з/п	Назва питань	Кількість годин
1.	<p>Предмет і завдання політичної психології. Основні підходи до розуміння феномену політики. Роль і місце політичної психології в системі психологічного знання. Політична психологія в історичному аспекті. Цілі і завдання сучасної політичної психології. Перспективи політичної психології.</p>	14
2.	<p>Основні поняття та категорії політичної психології. Проблема психологічної інтерпретації політико-ідеологічних феноменів. Основні методи дослідження політичної психології.</p>	14
3.	<p>Політична культура. Соціально-психологічне розуміння громадянської свідомості та самосвідомості особистості. Механізми та методи формування сучасної політичної культури суспільства.</p>	12
4.	<p>Соціально-психологічні характеристики організації. Політична психологія особистості. Політична свідомість та політична поведінка як основні категорії політичної психології. Проблема політичної поведінки в психології. Поєднання психологічного та ідеологічного аспектів в політичній сфері. Проблема свідомого й несвідомого в політиці та ідеології.</p>	12
5.	<p>Психологічні характеристики політичної діяльності. Основні психологічні аспекти і категорії політичного впливу. Соціально-психологічні механізми та методи політико-ідеологічного впливу. Основні методи політичного впливу. Соціально-психологічні аспекти міжгрупових взаємин в суспільстві. Упередження та дискримінація. Етнічні та релігійні конфронтації в сучасному суспільстві. Моделі міжгрупової взаємодії в суспільстві.</p>	12
6	<p>Психологія малих груп у політиці. Мотивація участі в політичному процесі у складі малих груп. Формування політичних поглядів особистості. Політико-правові чинники. Соціально-психологічні проблеми політичного вибору. Проблеми політичного та електорального вибору громадян. Соціально-психологічні механізми та засоби впливу на електоральну поведінку.</p>	12
7	<p>Імідж політичного лідера. Особистісні детермінанти прийняття політичних рішень. Феномен іміджу в політичній психології. Імідж та образ. Складові іміджу як складного соціально-психологічного феномену. Психологічні фактори формування та корекції політичного іміджу. Психологія політичного іміджмейкінгу.</p>	10
8	<p>Методи психологічного втручання у політику. Проблема свідомого й несвідомого в політиці та ідеології. Масова політична свідомість як соціально-психологічний феномен. Колективне несвідоме в політиці.</p>	12
9	<p>Психологія управління натовпом. Основні методи політичного впливу. Поведінка натовпу. Психологічні закономірності використання психотехнологій у виборному процесі. Види психотехнологій. Політичний маркетинг. Електоральна інженерія. Етичні проблеми залучення психотехнологій.</p>	10
10	<p>Лідерство та вождизм.</p>	10

Шкала оцінювання: національна та ECTS

100-бальна рейтингова система оцінювання	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A – відмінно	5 – відмінно
82-89	B – дуже добре	4 – добре
74-81	C – добре	
64-73	D – задовільно	
60-63	E – достатньо	3 – задовільно
35-59	FX – незадовільно з можливістю повторного складання	
0-34	F – незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

Правила модульно-рейтингового оцінювання знань

Загальна трудомісткість дисципліни – 100 балів, із них :

– при підсумковому контролі у вигляді екзамену 50 балів відведено на поточний контроль, а 50 балів – на підсумковий (для допуску до екзамену необхідно мати не менше 25 балів поточної успішності);

1. Поточний контроль. Бали, отримані впродовж семестру, за видами навчальної діяльності розподіляються так (розподіл орієнтовний):

- робота на практичних заняттях (відповіді, виконання практичних завдань, а в разі їх пропусків з поважної причини – індивідуальні співбесіди на консультаціях за темами відповідних занять) – до 50 балів.

Присутність на лекціях і семінарах не оцінюється в балах. Пропуски занять підлягають обов'язковому відпрацюванню в індивідуальному порядку під час консультацій. Пропущене заняття має бути відпрацьоване впродовж двох наступних тижнів, при тривалій відсутності студента на заняттях з поважної причини встановлюється індивідуальний графік відпрацювання пропусків, але не пізніше початку екзаменаційної сесії.

Студент, який повністю виконав програму навчальної дисципліни і отримав достатню рейтингову оцінку (не менше 25 балів), допускається до підсумкового контролю з дисципліни.

2. Підсумковий контроль Підсумковим контролем є екзамен. Він здійснюється відповідно до вимог «Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті імені Юрія Кондратюка»

17. Методичне забезпечення

1. **Тесленко М.М.** Курс лекцій з дисципліни «**Політична психологія**» для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності **053 «Психологія»** Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2024 р. – 75 с.
2. **Тесленко М.М.** Методичні рекомендації для практичних (семінарських, лабораторних) занять з дисципліни «**Політична психологія**» для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності **053 «Психологія»** Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2024 р. – 65 с.
3. **Тесленко М.М.** Методичні рекомендації для самостійної роботи з дисципліни «**Політична психологія**» для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності **053 «Психологія»** Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2024 р. – 15 с.

18. Рекомендована література

Базова

1. Власова О.І., Никоненко Ю.В. Соціальна психологія організацій та управління: підручник. 2022. К.: Центр учбової літератури. 398 с.
2. Молчанова А. О. Організаційна поведінка: навч. посібник. Іванр-Франківськ: Лілея-НВ, 2015. – 176с.
3. Козирєв М. П. Політична психологія: навч. посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 648 с.
4. Лозинський О. М. Політична психологія: навч. посібник. 3-є вид., доп., випр. Львів: ЛьвДУВС, 2011. 228 с.
5. Білецька Т. В. Політична психологія: навч. посібник. Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка. – Кам'янець-Подільський, 2014. 321 с.
6. Траверсе Т. М. Політична психологія: навчальний посібник. К.: Парламентське вид-во, 2013. 240 с

Допоміжна:

1. Бабієва А. Політичне насилля: теоретичний аспект. *Політичний менеджмент*, 2005. № 5. С. 161-168.
2. Гришина Н. В. Психологія конфлікту: навч. посіб. К.: Либідь, 2000. 258 с.
3. Капітон В. П. Український етнос у контексті сучасних цивілізаційних процесів (філософський аналіз): монографія. К.: ДДФА, 2012. 220 с.
4. Короткий оксфордський політичний словник / Джефрі Андергіл, Пол Артур, Сиріл Барет, П. Берд; за ред. І. Маклін, А. Маклін; пер. В. Сидоров, Д. Терещук, П. Тарашук. К.: Основи, 2005. 789 с.
5. Постол О. Посткласичні ідеологічні трансформації: монографія. К.: ВЦ «Академія», 2015. 288 с.
6. Тесленко М., Кашперський В. Особливості лідерських якостей студентів-психологів із різною самооцінкою. *Психологія особистості*. №1(21). 2022. С. 131–142.

Інформаційні ресурси

1. Сторінка курсу «Політична психологія» на платформі Moodle: <https://dist.nupp.edu.ua/course/view.php?id=6296>
2. <https://lib.nupp.edu.ua/index> - сайт бібліотеки Національного університету "Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка.
3. <http://www.nbuv.gov.ua/> - Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського.
4. <http://hklib.npu.edu.ua/> - Наукова бібліотека національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова.
5. <http://upsihologa.com.ua/> - портал професійних психологів України «У психолога».